

Alojzij Pavel Florjančič

PASIJONSKI ROMANJI IZ ŽIROVSKEGA VRHA V LOGATEC LETA 2017 IN 2022

LETO 2017

Za pasijonsko romanje v letu 2017 smo se nekateri nekdanji delavci na Rudniku urana Žirovski vrh odločili na hitro, ko smo zvedeli, da bo tam 8. aprila gostoval Ribniški pasijon. Romanje je bilo namenjeno spominu na pokojne sodelavce, kamerade in v zahvalo sveti Barbari, ker nas je obvarovala nenadne smrti, kar za delo v rudniku ni samoumevno. Ker sem se izkazal za slabega romarskega organizatorja, sem ob sedmi uri na Todražu zaman čakal ostale. Z avtom sem se odpeljal do Budlovega malna, kjer sta me Olga in Janez lepo postregla, celo s pravkar pečeno potico. Malo sta me sicer pričakovala, vendar okarala, zakaj nisem vsaj zvečer telefoniral, da pridem. Tako sem po šilcu domačega, kavi in dveh kosih potice pogoltnil še velik pasijonski cmok, se zahvalil za gostoljubje in konstruktivno kritiko ter se odpeljal do Podgozdnika, tam parkiral avto in se vzpel na Mrakov grič. Z razgledne točke 4 Poti skozi Zalo sem se še enkrat ozrl nazaj na panoramsko severovzhodno pobočje Žirovskega vrha in se po zložni zgornji gozdni poti nekdanje Rupnikove ozkotirne železnice napotil proti cilju na jugu.

Pogled z Mrakovega griča na Žirovski vrh nad Zalo.

Mravljišča ob gozdni cesti na Mrakovem griču

Bil je izredno lep, sončen in miren dan, tla na gosto posuta z barvitim listjem in nevsakdanje velikimi mravljišči. Torej medvedov ni, čeprav sem prečil še eno turistično, Medvedkovo pot. Kasneje, poleti, sem si jo ogledal, na cilju je bila velika, stoječa medvedka in mladičem, oba lepo obložena z mahom. Nadaljeval sem mimo vrha Zale, Golega vrha in Trčka in tam srečal na povsem novem traktorju nekdanjega kamerada, sedaj mladega upokojenca, Franca Oblaka, Lomarja. Pomislil sem, koliko še mlajših od njega ni več. Ob občasnem ptičjem ščebetju jih štejem: Branko je imel 29 let; Franc, Spodnji Jeran, 40 let; kadrovska Anica, 42 let; Janko K., 43 let; tehnolog Franc, Feliks, 44 let; Ivan, Kanadčan, 46 let; Tomaž, urednik *Uranarja*, 51 let; elektronik Peter, 52 let; kemik Jože, 53 let ... Za slednjega, zunanjega sodelavca z Nuklearnega inštituta Jožef Stefan, ki je bil eden ključnih za odprtje našega rudnika, mi je pred nekaj leti soromar na Križno goro nad Ložem povedal, da naj bi tudi zaradi rudnika tragično preminil. To me je pretreslo, še posebej zato, ker sva se pred časom javno razšla v sporu in jezi. Prej prijatelja, a se od tedaj nisva več videla ... Počivaj v miru, Jože! To pot si zopet z menoj.

Božjepotna baročna cerkev Marijinega oznanjenja v Smrečju

Gotski sklepnik iz bližnje cerkve so ob baročni prenovi vzdali nad portal bližnje Smrekarjevega kmečkega dvorca.

Tako razmišljujoč sem zgrešil načrtovani Lavrovec in se nenadoma znašel v Smrečju. V gostilni Kasarna, ki je bila nekoč obmejna stražarnica med staro Jugoslavijo in Italijo, sem si pretegnil noge in se okrepčal v družbi z Mladimi godci, ki so imeli zvečer koncert v bližnjem Šentjoštu. Pot me je peljala mimo cerkve in mogočne Smrekarjeve domačije, kjer imajo v sklepniku kamnitega portala gotsko Marijo z Jezuškom, ki je bila nekoč v bližnji cerkvi.

Po stari italijanski cesti s kamnitimi mejniki in mimo Praprotnega Brda sem prispel v Rovte, pasijonski kraj. Ob farnih spominskih ploščah sem postal, pomolil in prebral imena 218 žrtev povojnih pobojev. Po bližnjici sem se po grapi spustil do Davčana, kjer so se mi pridružili starološki romarji Andrej, Filip, Jakob, Pavel in Urška. V koloni smo po bankinah zložno stopali vse do Medvedc, kjer se odpre logaško Pusto polje. Po krepkem okrepčilu na obcestnem kupu hlodov smo opravili še zadnji marš v štiri kilometre oddaljeni Dolnji Logatec.

Prišli smo dve uri pred uprizoritvijo Ribniškega pasijona, ki ga je pripravilo Društvo katoliške mladine Ribnica. V logaški športni dvorani, poleg župnijske cerkve sv. Nikolaja, je bilo živahno, saj so pripravljali odrsko sceno, ozvočenje in druga potrebna opravila. V predddverju so prijazni Ribničani in predvsem Ribničanke pripravili prigrizke in pijačo za obiskovalce. Srečal sem se s Heleno in Nejcem Ilc, dvema pomembnima ribniškima pasijoncema. Malo pred začetkom so prišli še drugi loški pasijonski obiskovalci Ana, Neža, Klemen in drugi. Po uprizoritvi z geslom »Bodite pogumni« sta spregovorila ljubljanski nadškof msgr. Stanislav Zore in logaški župan Berto Menard.

Domov sta nas z avtomobilom odpeljala Klemen iz Škofje Loke in Jaril iz Malega Ločnika pri Turjaku.

LETO 2022

Drugo pasijonsko romanje z Žirovskega vrha v Dolnji Logatec na tamkajšnji Logaški pasijon, ki se je odvil 3. aprila 2022 v tamkajšnjem Narodnem domu.

6.00

V kapucinski cerkvi sv. Ane v Škofji Loki smo Martina in France Temelj, pasijonka Hiacinta in avtor prispevka prejeli romarski blagoslov br. Bernarda.

6.30

Na Todraž nas je pripeljala mag. Hiacinta Klemenčič, direktorica RŽV – Rudnika Žirovski vrh, javno podjetje za zapiranje rudnika urana. V CDU – Centru za dolgoročno upravljanje nam je na kratko predstavila stanje rudnika, njihovo delo ter pokazala prostore in opremo. Pred našo zavetnico sv. Barbaro, delo p. kartuzijana Wolfganga Koglerja iz Pleterij, stoječo na lesenem podstavku pokojnega rudarja kamerada Mirana Mazzinija (1958–2002), smo se spomnili na naše pokojne sodelavce. Župnkarjeva Olga in Stane nista mogla z nami, ker sta zbolela za covidom.

7.00

Petminutni postanek v Budlovem malnu se je zaradi gostoljubne Olge ter dobrovoljnega Janeza raztegnil skoraj na eno uro (dolga kava, potica, čaj in žganje). Zvedeli smo marsikaj o domačih razmerah, začetnih delih pri raziskavah urana, delu v rudniku, se spominjali sodelavcev, seveda tudi pokojnih. Tudi Olga in Janez Šubic nista mogla z nami, saj sta se čez nekaj ur odpeljala s traškimi sofarani na Križev pot v Kočevski rog.

8.00

Na Mrakovem griču smo se poslovili od uslužne Hiacinte. Sprejela nas je žirovskarska čarobna zimska pokrajina. Čez noč je zapadlo nekaj centimetrov snega, bilo je hladno, a suho in sončno. Namesto po makadamski poti na levo, po načrtovani trasi nekdanje gozdne ozkotirne železnice, smo se spustili desno mimo Podgozdnika in nato vijugali skozi gornji tok slikovite Zale, prišli do Bukovca ter se za kratek čas priključili markirani turistični Poti skozi Zalo. Od zunaj smo si ogledali največjo utrdbo na Golem vrhu (963 m), potem gradbišče nove kočje žirovskarskega planinskega društva in šli mimo vhoda v komandni bunker Rupnikovih utrdb na Žirovskem vrhu. Pridružili smo se trasi prvega pohoda in se pri Arkarju odcepili desno proti stičišču Rovtarskega, Polhograjskega in Škofjeloškega hribovja.

Ob 11.45 smo prispeli na Lavrovec, kamor vodi markirana pot, ki si jo delijo Evropska pešpot št. 7, Loška planinska pot, Šentjoška planinska pot, Pot ob Rupnikovi liniji in od leta 2022 še Pasijonska romarska pot Žirovski vrh–Logatec. Tam smo si nasproti lesenega turističnega obeliska s slovensko zastavo ogledali heliograf, enega od dvaindvajsetih v Sloveniji. Pod vrhom na zahodni strani proti Trnovskemu gozdu stoji žirovsko kapelica, ki jo je postavil Žirovec Janez Žakelj starejši, in sicer po načrtih sina Janeza mlajšega, sedaj župnika v Črnomlju. Opoldne smo zmolili Angelsko češčenje, se vpisali v knjigo pohodnikov in se okrepili s tradicionalnimi žirovskimi makovimi blazinicami. Tako smo z njimi proslavili petletnico ponovitve prvega pasijonskega romanja v Logatec. Vesel sem bil pozornosti zakoncev Temelj, ne vedoč, kje sta zvedela za mojo šibkost do meni priljubljene makove slaščice. Sopotnika sta me z njimi prijetno presenetila in posladila naše romanje.

12.30

V Smrečju se nismo ustavili v gostilni Kasarna, ki nas spomni na staro jugoslovansko kasarno in nekdanjo medvojno mejo med nemškim Rajhom in Kraljevino Italijo, pač pa pri Francetovi nekdanji sodelavki Julijani, da si ohladimo podplate, omočimo grlo in napnemo ušesa ob zgovorni gostiteljici. Ob slikoviti romarski baročni cerkvi Marijinega Vnebovzeta in mogočni Smrekarjevi kmetiji v njenem vznožju smo ponovno prišli na »mojo« prejšnjo traso. Na hlačastem križišču, pred lovsko kočo na levi strani pod cesto, smo izbrali novo, desno varianto. Kasneje smo se premislili in se vrnili na prvotno, zato smo bili nekoliko pozni.

14.00

Rovte so resnično pasijonski kraj, na kar nas opozarja več tamkajšnjih obeležij, kapelice, farne plošče ter križi. Med 2. svetovno vojno in takoj po njej je bilo umorjenih okoli 90 % tukajšnjih moških, starih od 18 do 50 let. Za cerkvijo pod župniščem smo se spustili po bližnjici do Zavčana, od tam po regionalni cesti Žiri–Logatec oziroma ob njej na zadnjo, deset kilometrsko dolinsko, nekoliko neugodno cestno etapo. Avtomobilskemu prometu smo se lahko umaknili šele sredi Pustega polja, na prijaznejšo makadamsko poljsko pot, danes označeno kot kolesarsko, in se na robu polja s preostalimi nezasipanimi požiralniki oziroma bruhalniki spustili do križišča pri železnem vodnjaku, na državno regionalno cesto Vrhnika–Logatec.

Ob 16.45 uri smo končno prispeli v Dolnji Logatec, kjer nas je čakal drugi del škofjeloške pasijonske avtomobilske naveze. Dvorana Narodnega doma, v kateri

smo bili po zaslugi tamkajšnje vezistke Katarine Dolenc poseдени v častno prvo vrsto z župnikom Janezom Komparetom, županom Bertom Menardom in uglednimi Logatčani, je bila kmalu nabito polna. Pasijon je bil po zamisli tamkajšnjega kaplana Rafaela Andrzejja Kędzierskega in režiserke Lidije Čušnik domiselno in lepo izveden, tudi po zaslugi Društva katoliške mladine Ribnica, ki je logaškim pasijoncem posodilo kostume. 42-članska ekipa, večina birmancev tega leta, je na odru pred celostransko projekcijo jeruzalemskih Kristusovih postaj in z napovedovalcem ustvarila v kratkih pasijonskih sekvencah, spremljanih z atraktivnim glasbenim zaključkom, dogodek, ki je segel vsem do srca in bo trajno ostal v spominu ustvarjalcem in obiskovalcem. Na zaključni agape smo stkali nove pasijonske vezi in dosedanje, tudi s pasijonci iz Ribnice, še okrepili. S prijetno mravljinčastimi podplati sta nas domov na loško stran odpeljala Jaril Lavrenčič z Ano, druge Ločane pa Klemen Karlin.

Zadnji posvet pri Olgi in Janezu v Budlovem malnu.

Vhod v komandno utrdbo Rupnikove linije na Golem vrhu.

Vpis v knjigo pohodnikov na Lavrovcu.

Z duhovnim vodjem Logaškega pasijona 2022 gospodom Rafalom Andrzejem Kędzierskim.

Avditorij v pričakovanju.

Zaključni poklon.

Foto Alojzij Pavel Florjančič.